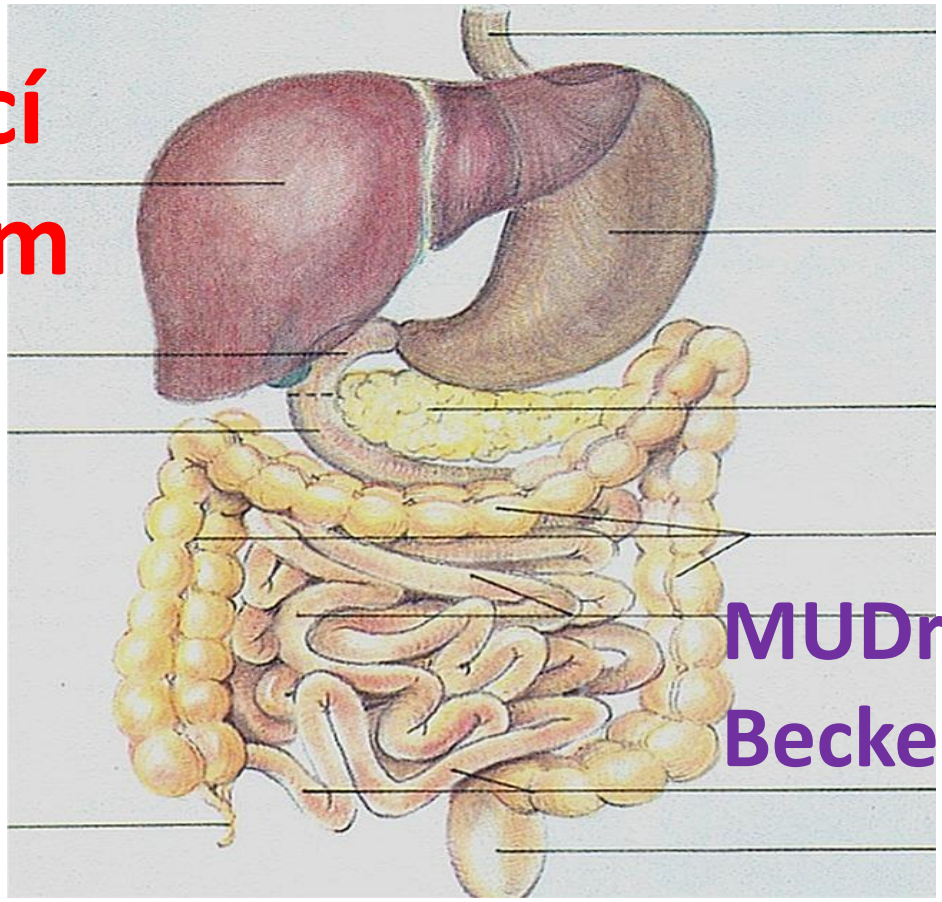
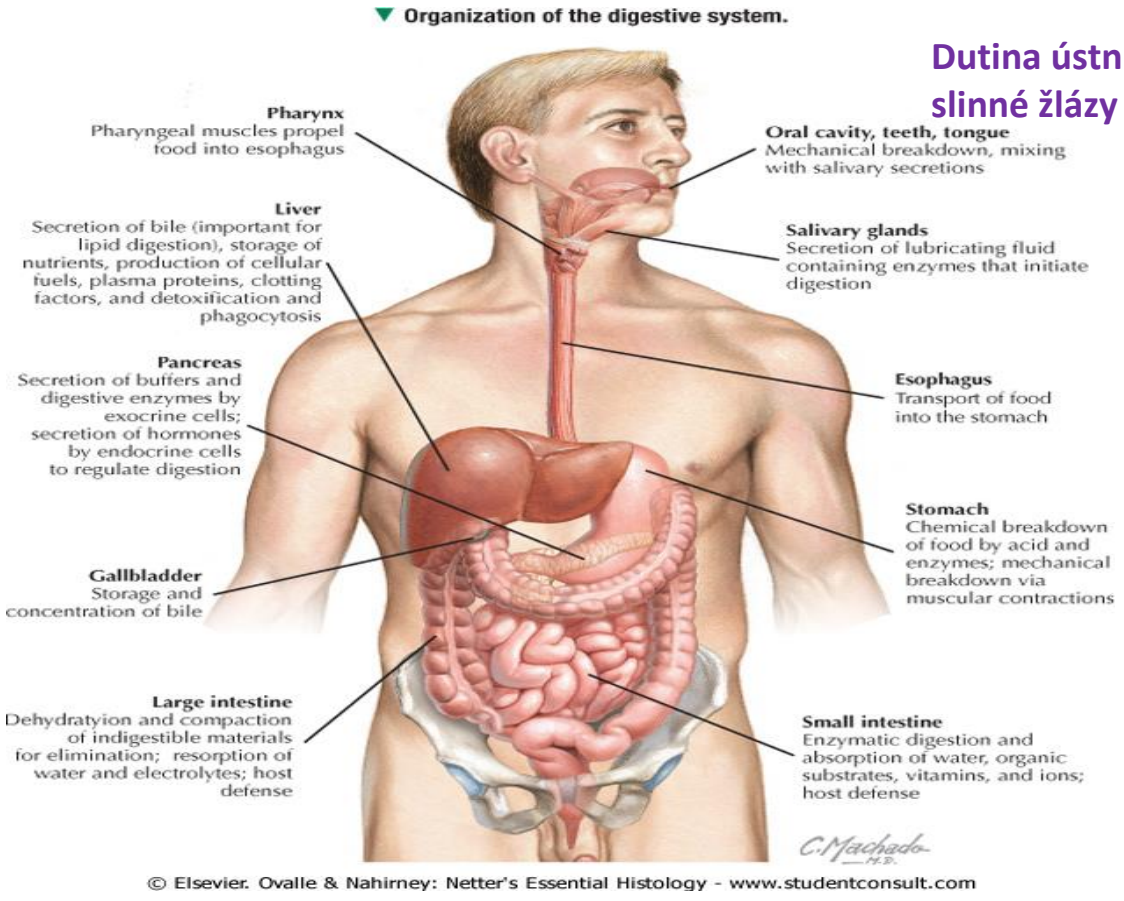
Trávicí systém

MUDr. Richard Becke

Dutina ústní : jazyk , zuby
slinné žlázy

Stavba trávicí trubice :
Jícen
Žaludek
Tenké střevo
Tlusté střevo

Játra
Žlučník
Pancreas

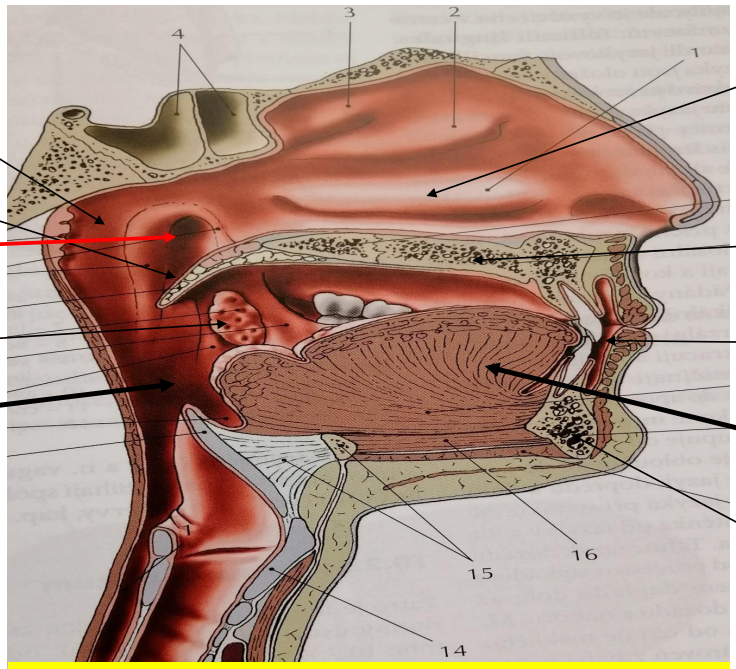
Pars nasalis pharyngis

Měkké patro

Vyústění Eustachovy trubice

Tonsila palatina

Pars oralis pharyngis

Skořepy nosní
Horní , střední a dolní

Tvrdé patro

Vestibulum oris

Jazyk

Dolní čelist

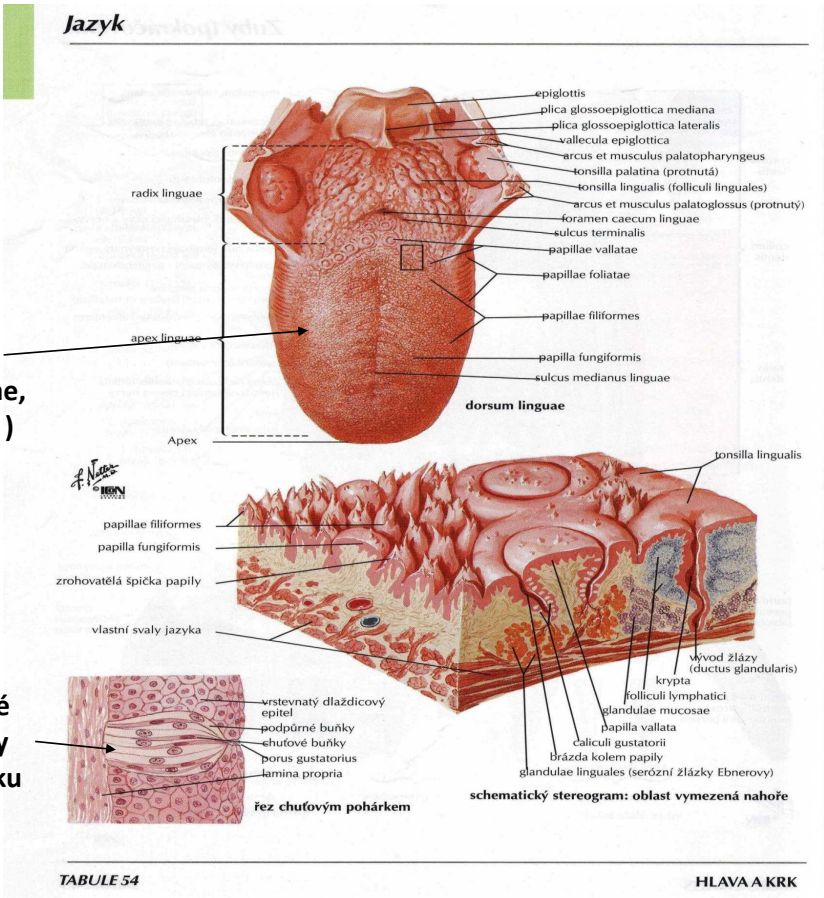
Dutina nosní , dutina ústní,
Jazyk
Hltan
Hrtan (Cartilago thyroidea) (14)

Jazyk

- **Svalový orgán uložený v dutině ústní, podílející se na mechanickém rozmělnění potravy, polykání , tvorbě hlasu a vnímaní chuti.**
- **Hrot jazyka (Apex linguae)**
- **Tělo jazyka (corpus linguae)**
- **Kořen jazyka (radix linguae)**
- **Sulcus terminalis :**
- Památka na vývoj jazyka z několika hrbolů
- **Foramen caecum** :
- / památka na vývoj štítné
- žlázy /
- Za sulcus terminalis se nachází :
- **Tonsila lingualis (jazyková mandle)**

Hřbet jazyka Dorsum linguae, Papily (4 typy)

Chuťové pohárky na jazyku

Nervová inervace jazyka

- **Nervus hypoglossus** (X II .) extraglossální a intraglossální svaly
- **Nervus glossopharyngeus** (IX.) extraglossální svaly
- **Nervus lingualis** – senzitivní inervace , přední 2 / 3 jazyka
- **Nervus glossopharyngeus** – zadní třetina jazyka
- a **Nervus vagus** (X.)

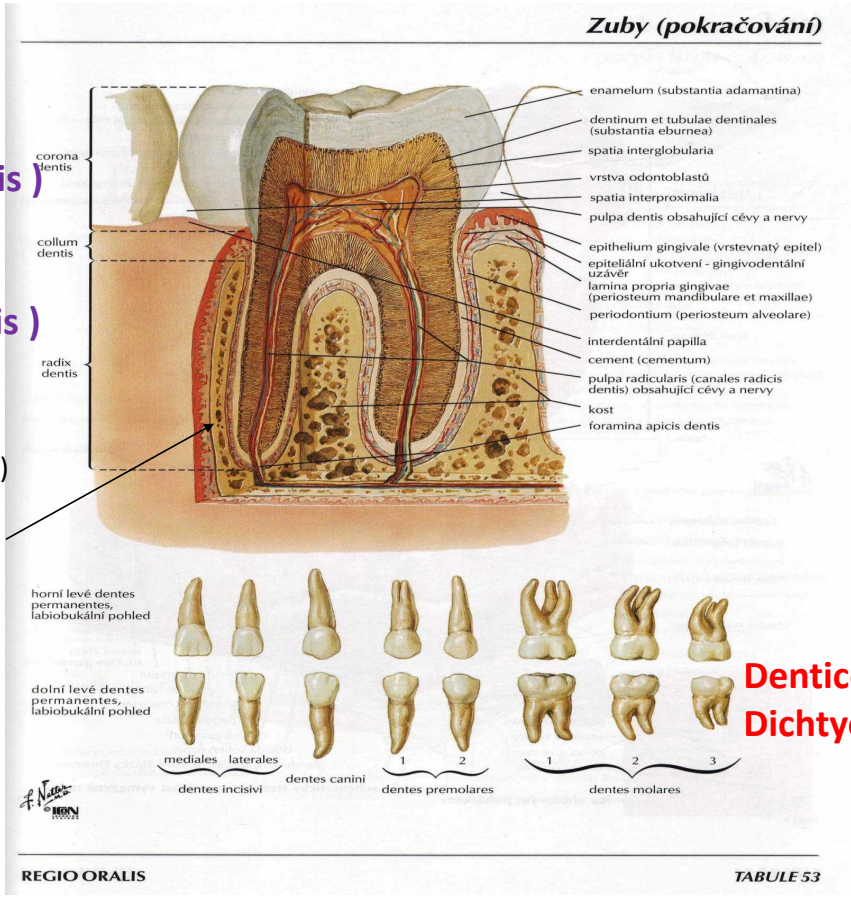
Stavba zubu

Korunka
(corona dentis)

Krček
(collum dentis)

Kořeny
(radix dentis)

Zubní lůžko - kost

Sklovina (Enamel)

Zubovina (Dentin)

Cement (Cementum)

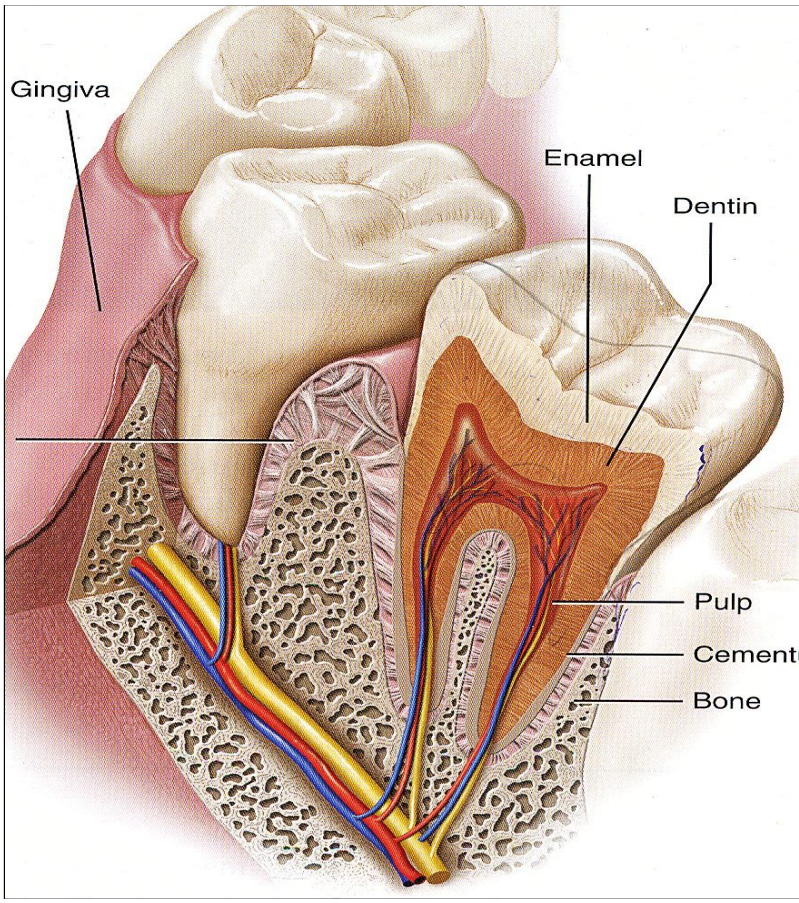
Foramen apicis dentis

Parodont (4 struktury tvoří parodont)

Dentice u člověka :
Dichtyogenní a heterogenní

- **Korunka , krček , zubní kořen**

- **Sklovina** / pokrývá korunku /
- / enamel /
- **Dentin (pojivová tkáň)**
- / dentin – zubovina /
- **Cement (pojivová tkáň)**
- / cementum /
- **Zubní dřeň /** pulpa dentis / cévy a nervy /
- **Řídké kolagenní vazivo**
- **Parodont** : / 4 části / :
- **A) Cement / pokrývá zubní kořeny /**
- **B) Periodontální membrána a**
- **závěsný aparát zubu**
- **(Sharpeyova vlákna)**
- **C) Gingiva / dáseň /**
- **D) Kompaktní kost zubního lůžka**
- **/ lamina dura /**

Velké slinné žlázy

Glandula parotis (největší)

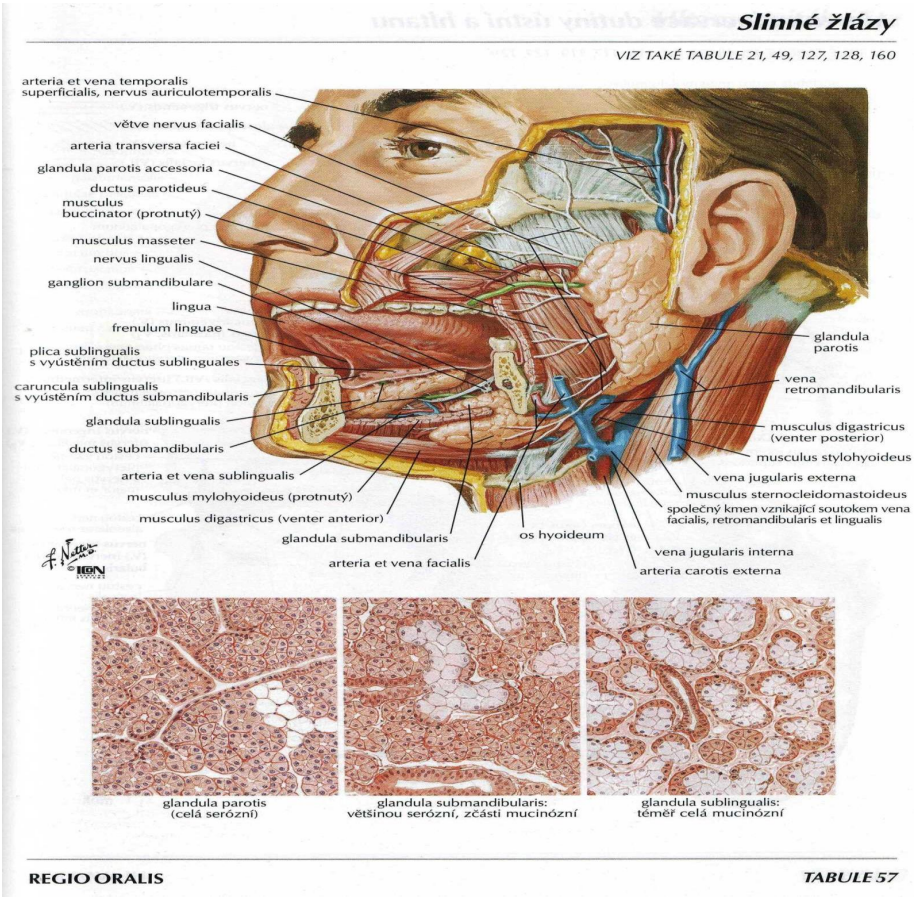
Dotýká se zevního zvukovodu
a chrupavky ušního boltce
Zezadu vstupuje n. facialis
Ductus parotideus – hlavní vývod

Glandula submandibularis

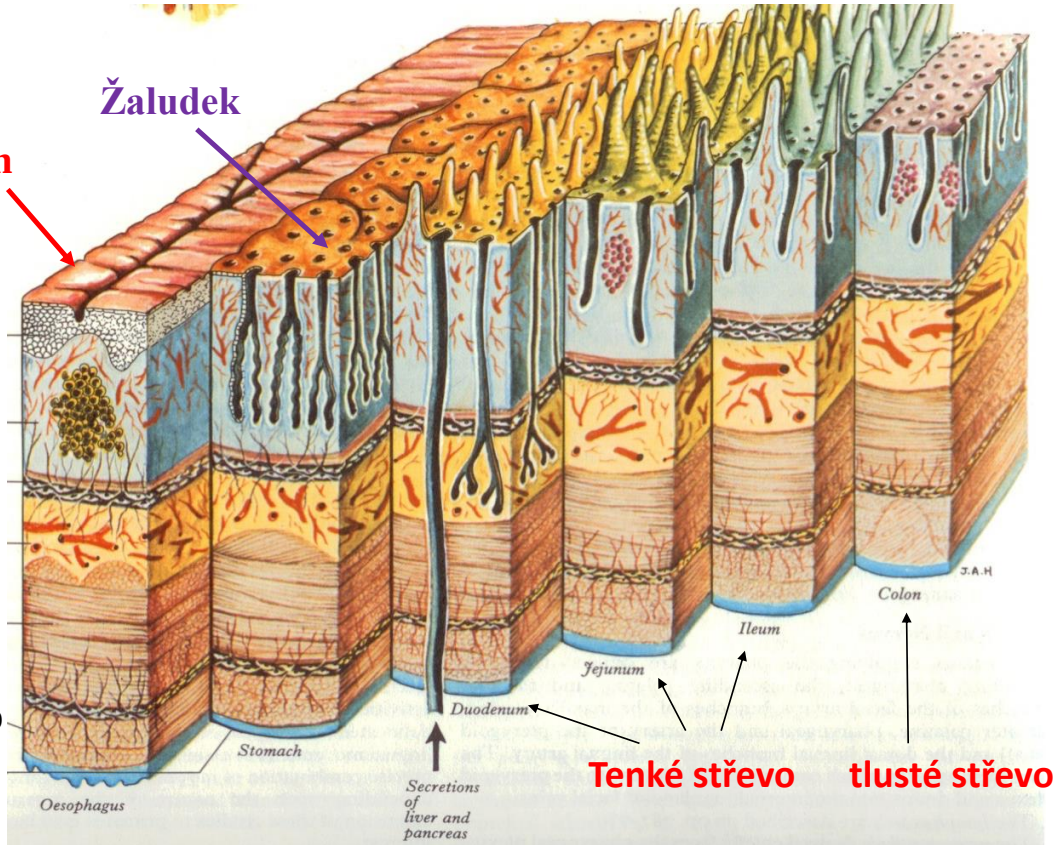
Uložena na vnitřní ploše
dolní čelisti

Glandula sublingualis
(několik žlázek)

Ductus sublingualis major
Ductuli sublinguales minores

Základní 4 vrstvy trávicí trubice

Jícen

Trubice , která spojuje hltan s žaludkem

Délka : 23 – 28 cm

Průměr : 1,5 cm (až 3 – 3,5 cm při polykání sousta)

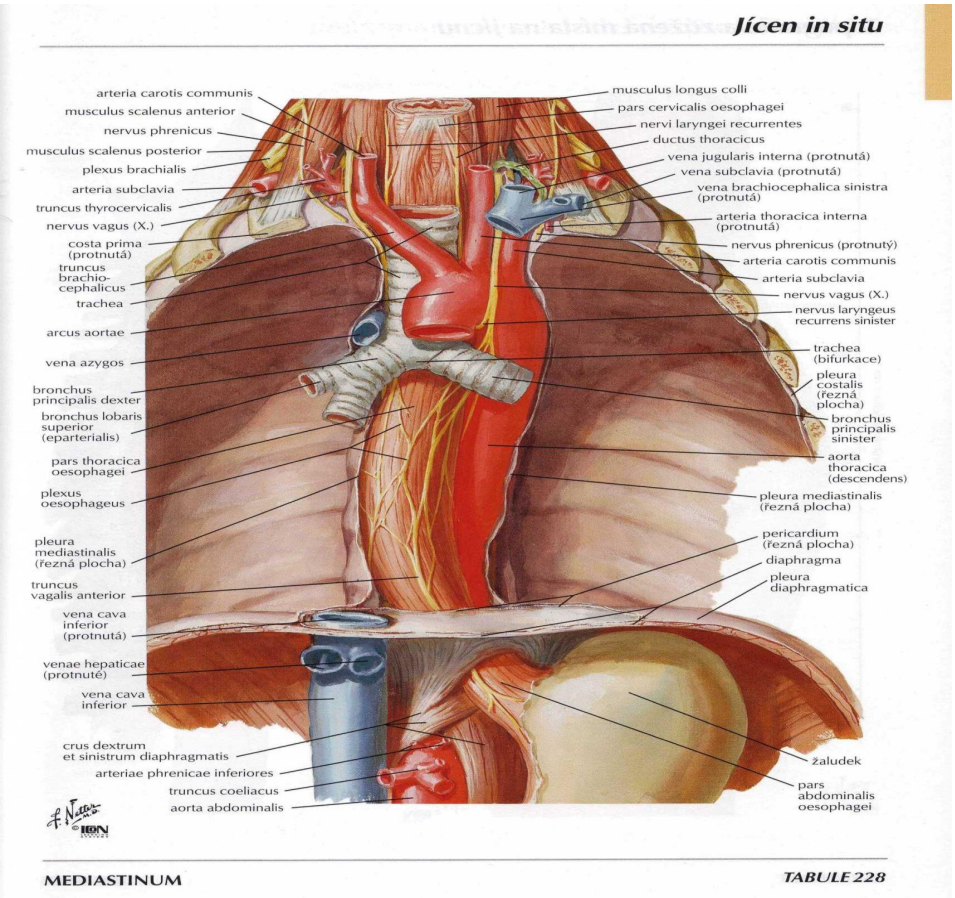
Tři úseky jícnu :

Pars cervicalis (krční část)
(asi 5 cm)

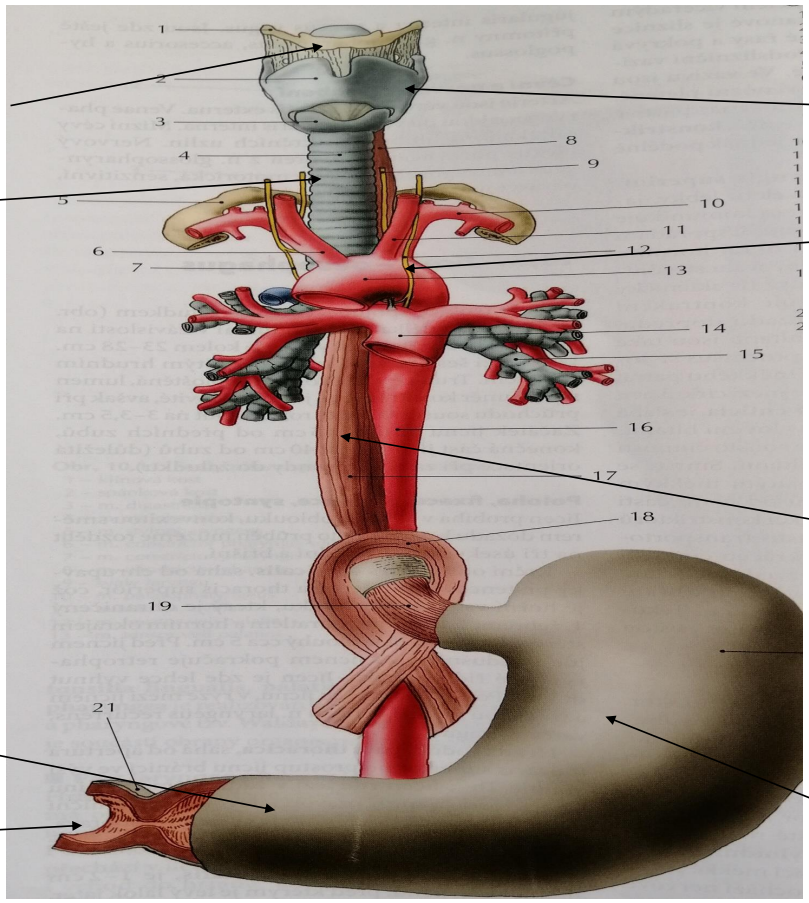
Pars thoracica (hrudní část)
(15 – 20 cm)

Pars abdominalis (břišní část)
pod bránicí (délka : 1 – 2 cm)

Jícen je za hrtanem a za tracheou !!!!!

Vztah jícen a trachea

Os hyoideum (1)

Trachea

Hrtan

Arcus aortae

Jícen

Pylorus žaludku

Duodenum

Žaludek

Žaludek : Zásobník pro přijatou potravu

– kardie

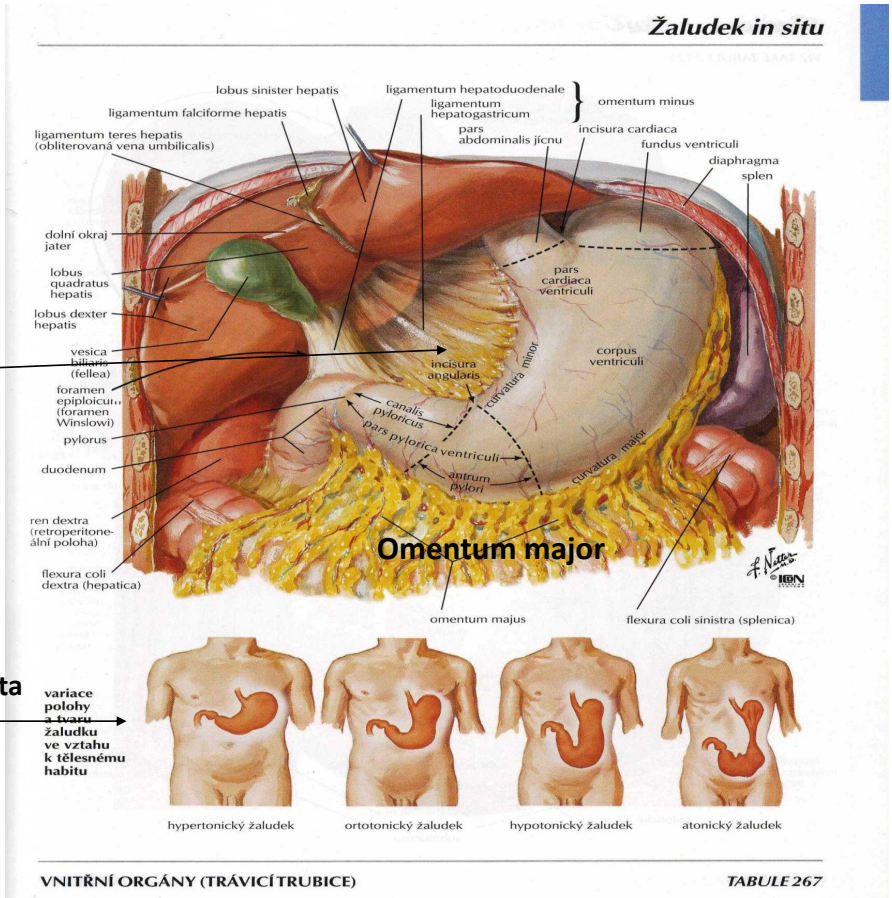
– fundus

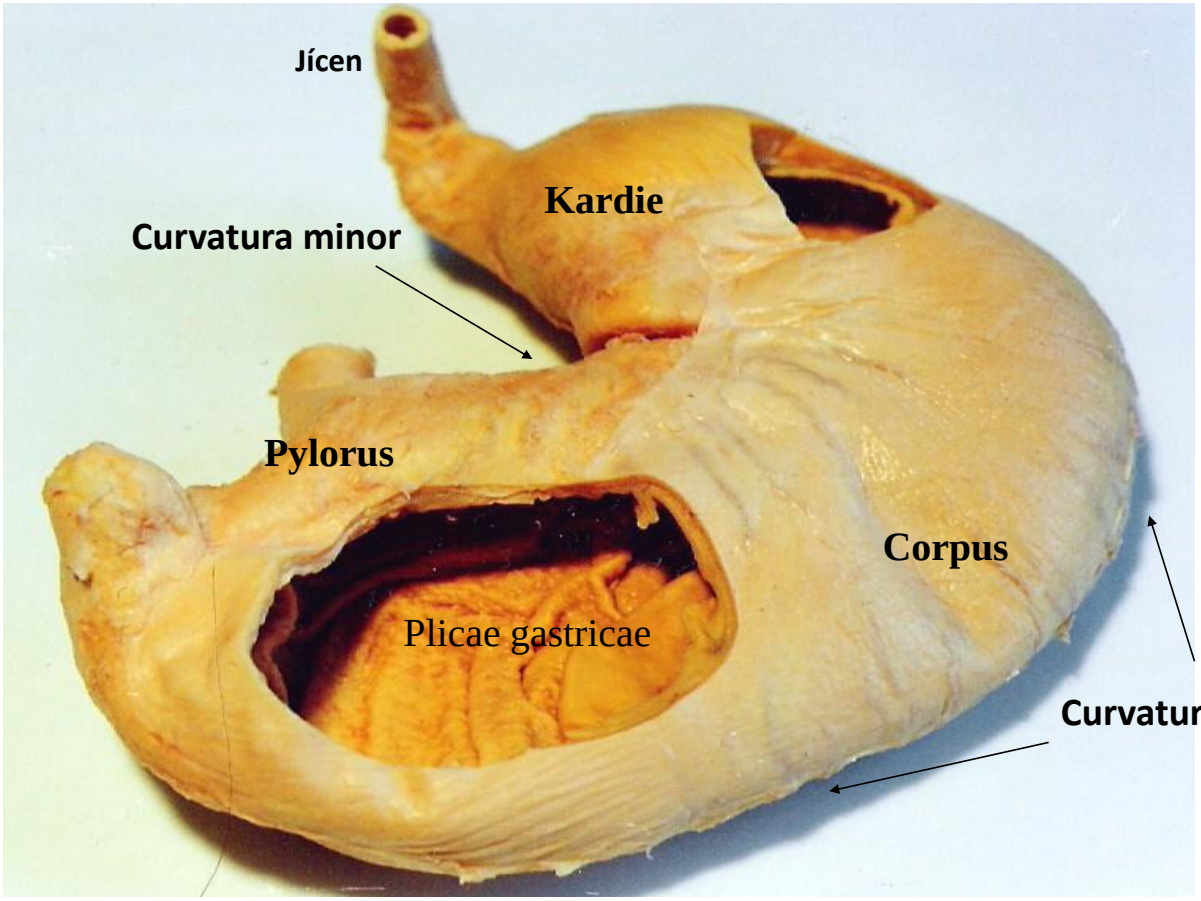
- corpus

– pylorus žaludku

Omentum minus

Variabilita tvaru žaludku

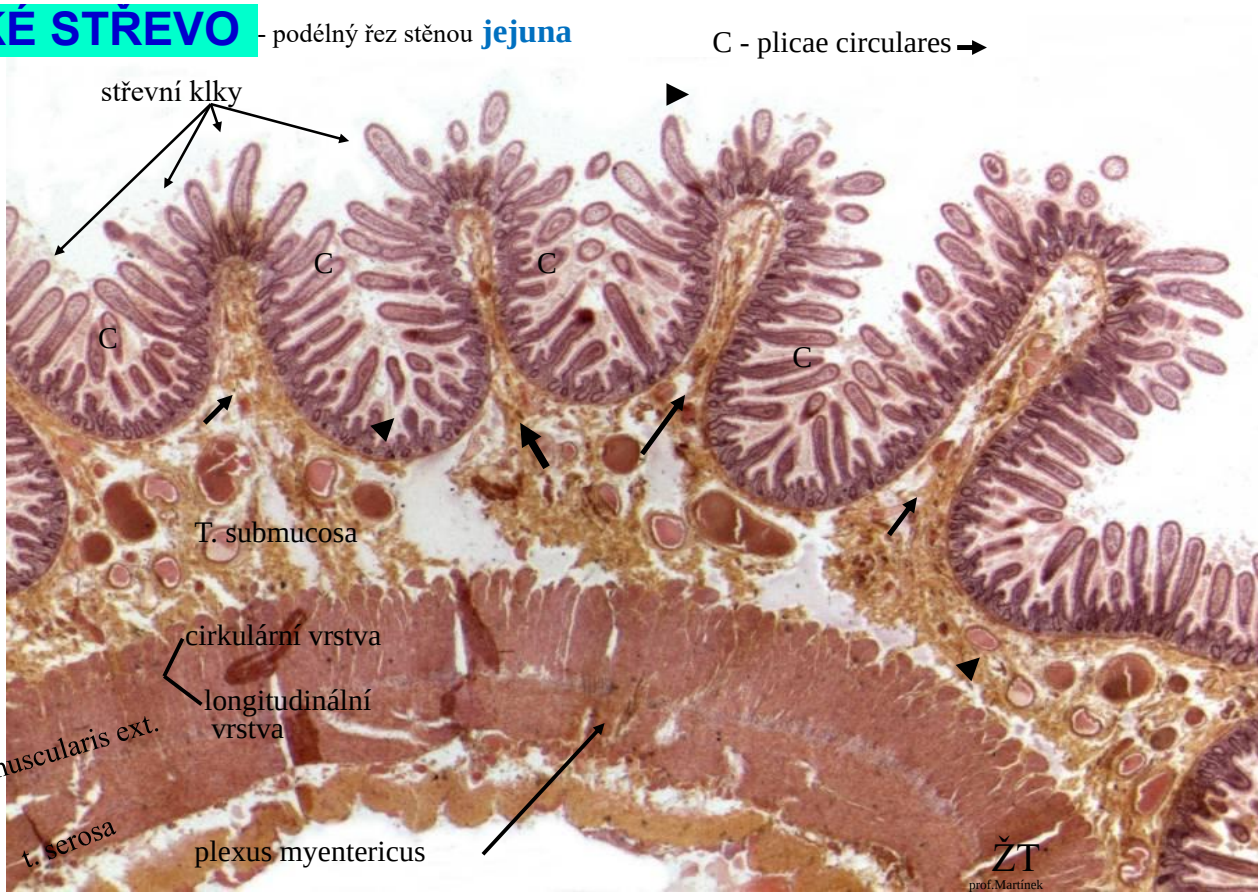

Jícen
Kardie
Curvatura minor
Pylorus
Corpus
Plicae gastricae
Curvatura major

TENKÉ STŘEVO - podélný řez stěnou **jejuna**

Duodenum
Jejunum
Ileum

Zvětšení plochy za účelem resorpce (3 krát)

Spojuje pylorus žaludku s tlustým střevem

Tlusté střevo

Caecum (z něj vybíhá)

Apendix vermiformis

Colon ascendens

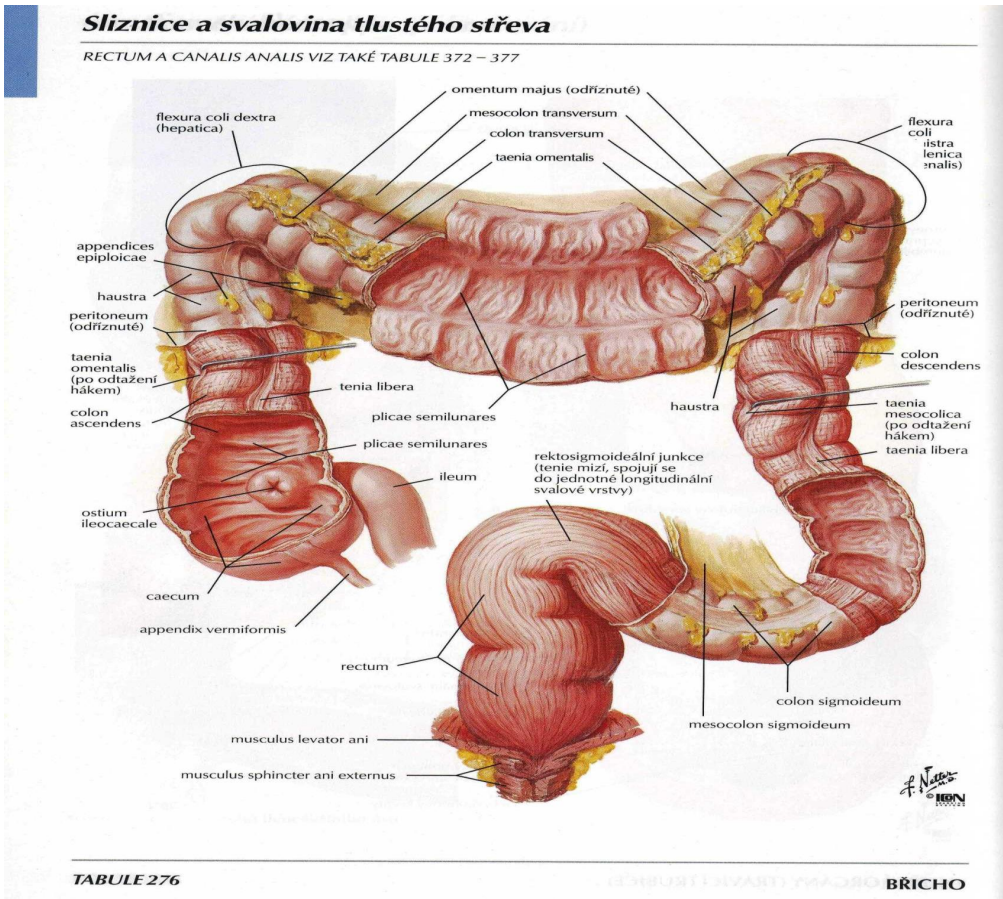
Colon transversum

Colon descendens

Colon sigmoideum

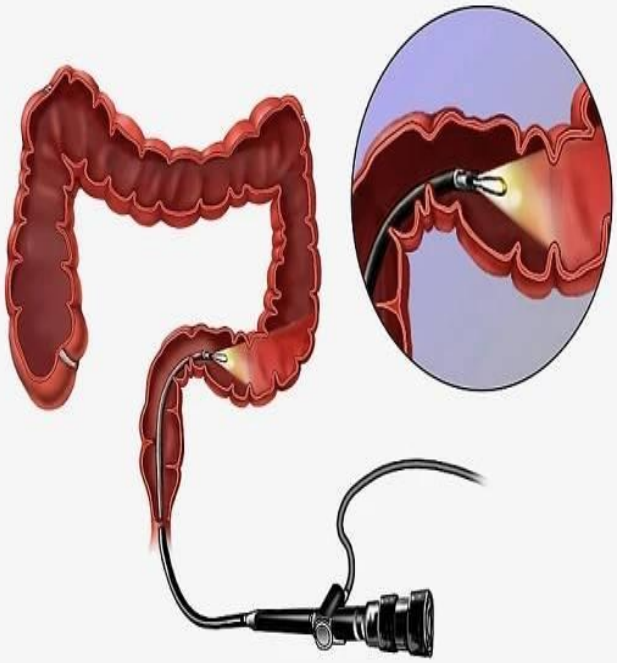
Rectum

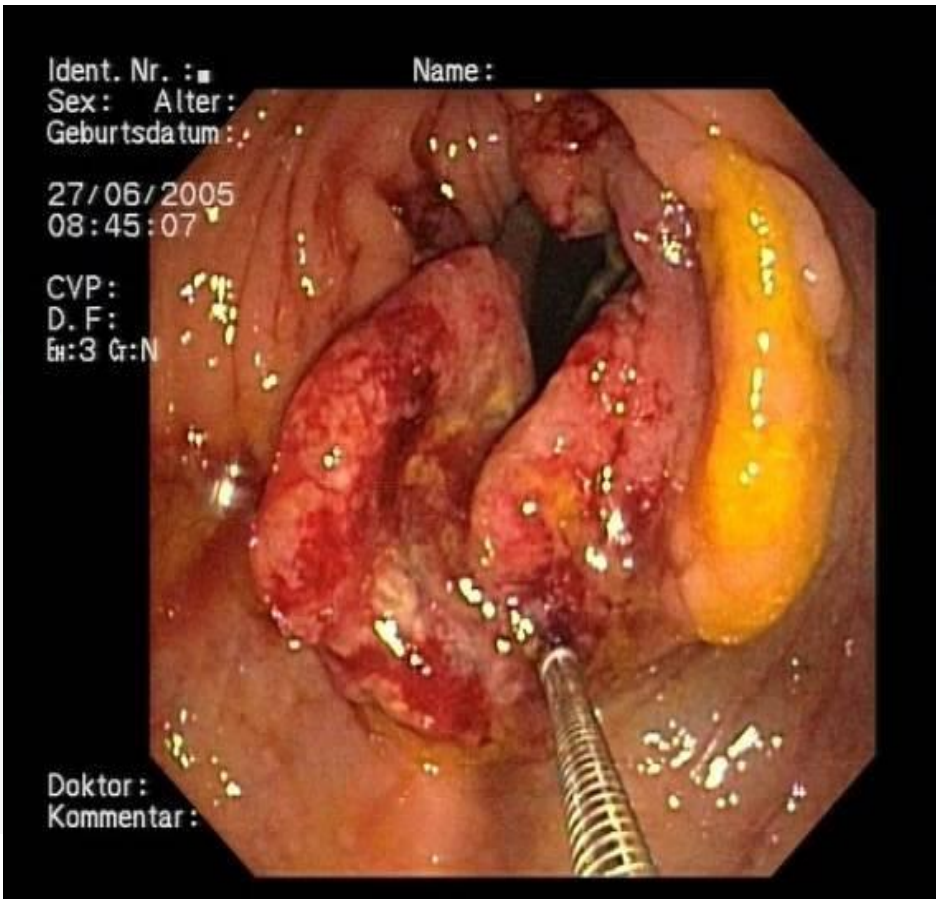
Dělka : 1,2 – 1,5 metru
Průměr : 4 – 8 cm

Rektoskopie ,Konoloskopie

Ileus !!!!!

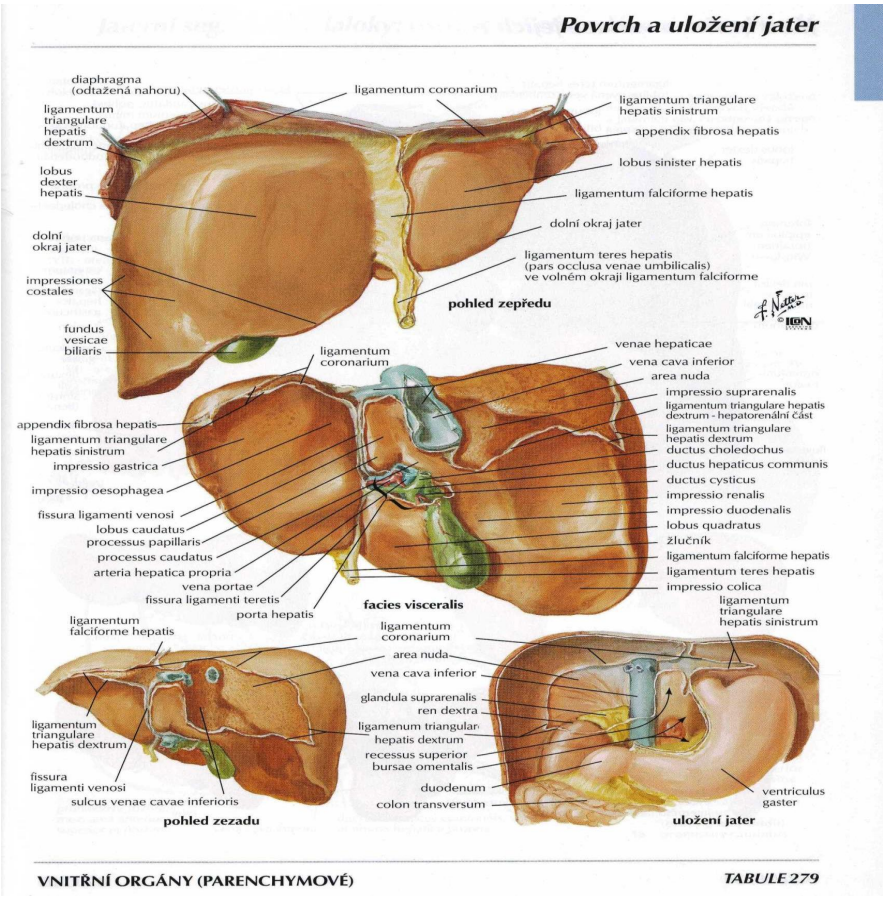

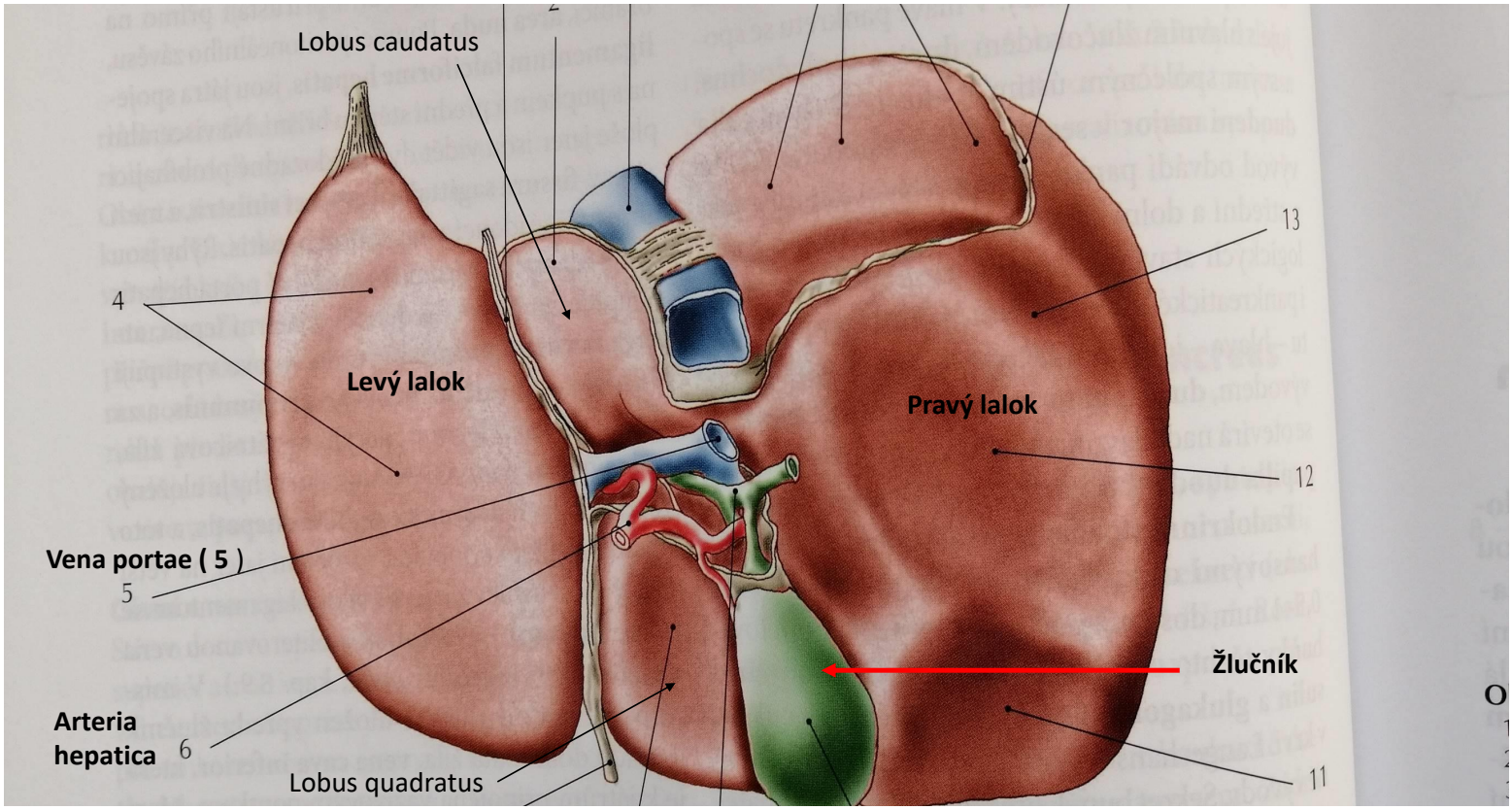
Játra

- Největší žláza v těle , hmotnost : asi 1,5 kg.
- Na povrchu pouzdro ,
- Facies visceralis ,facies diaphragmatica (povrch směrem k bránici)

- Lobus dexter, lobus sinister a menší laloky : lobus quadratus, lobus caudatus - viditelné z facies visceralis
-
- **Trámčitý epitel** – jaterní buňky : **hepatocyty**

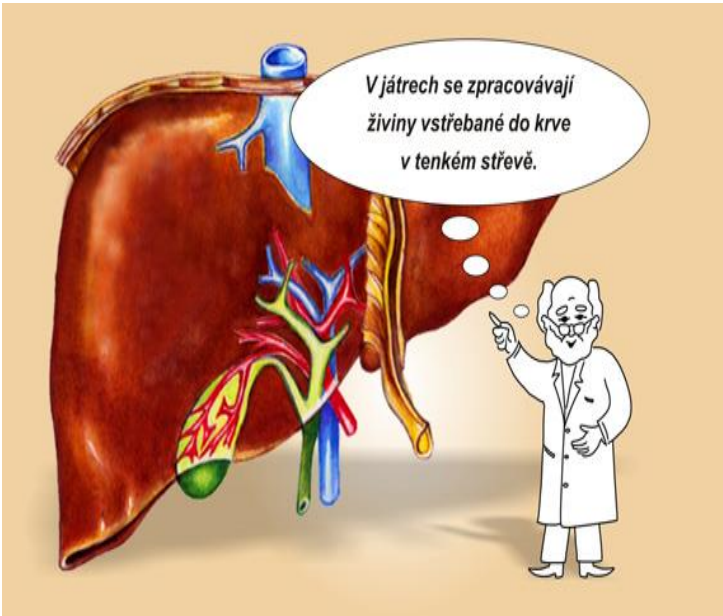

Viscerální plocha jater a porta hepatis

Funkce jater

- **Produkce**: proteinů : albuminy,
- protrombin,
- fibrinogen, alfa a beta globuliny
- / nejsou to imunoglobuliny /
- Glycoproteinů: transferrin,haptoglobin,hemopexin
- Lipidů, lipoproteinů / LDL , VLDL, HDL /
- **Ukládání** : vitamínů: A,D,K.
- **Odbourávání** : toxinů, jedů, ethanolu / ethanoldehydrogenasa /,cizích proteinů
- **Ukládání** : glucosy – **partikule glykogenu v cytoplasmě**
- **Produkce** : žluči – emulgace lipidů v tenkém střevu
- **Odbourávání hormonů** : insulin a glukagon

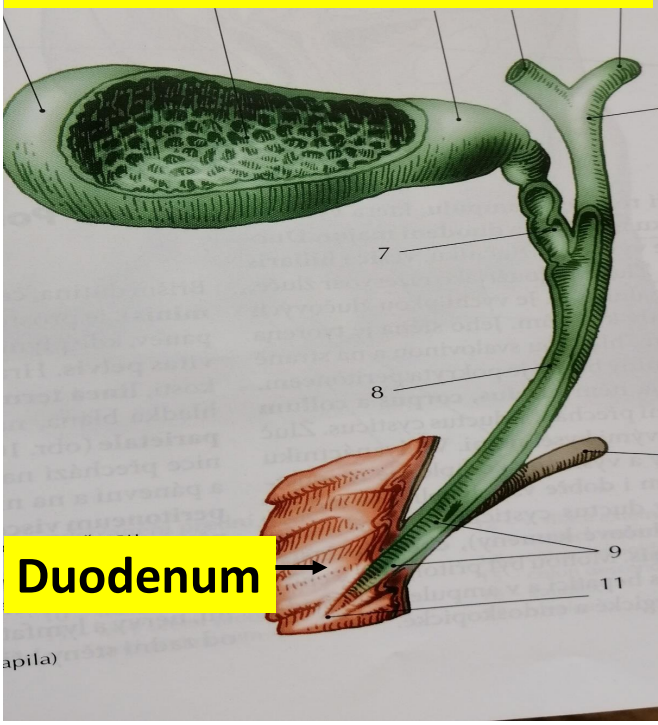
Žlučové cesty

- 1) **primární žlučové kapiláry** : stěna pouze z hepatocytů
- 2) **Herringovy kanálky** : Jednovrstevný kubický epitel ,ty ústí do :
- 3) **Interlobulární vývody** : jednovrstevný cylindrický epitel

---

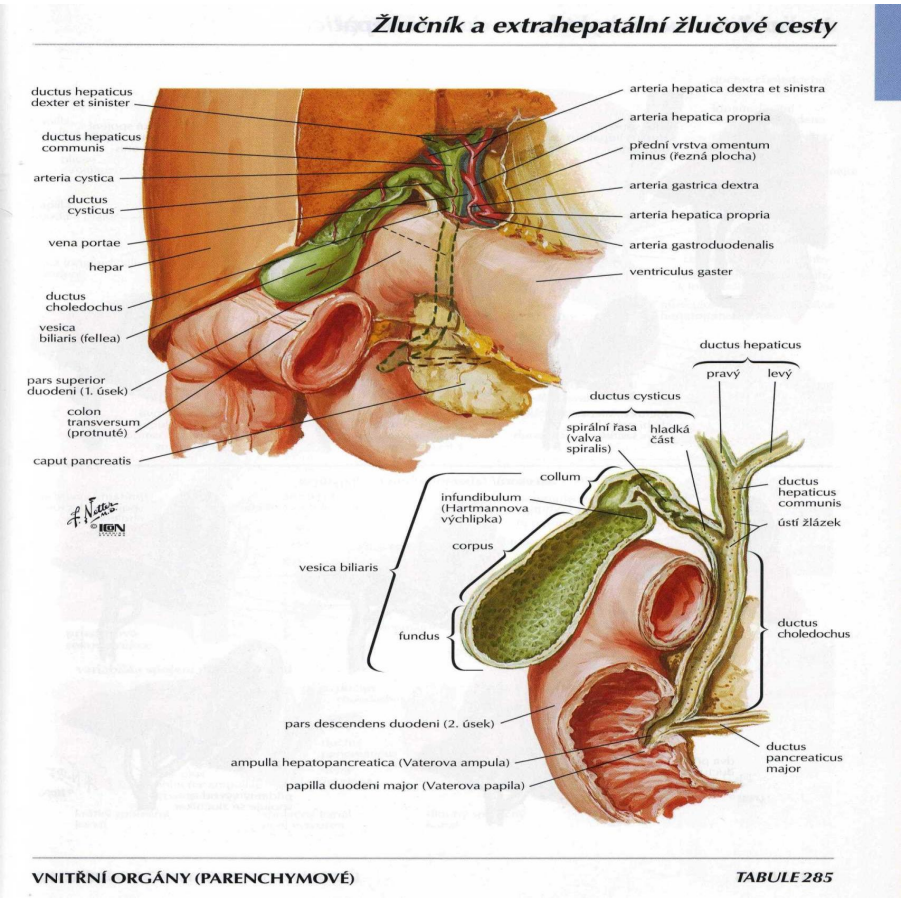
- 4) **Lobární vývody** (ductus hepaticus dexter et sinister)
- 5) **Společný vývod z jater** (ductus hepaticus communis)
- 6) Odbočka k žlučníku – (Ductus cysticus ,7)
- 7) **Ductus choledochus (8)** - ústí do duodena

Extrahepatální žlučové cesty

Žlučník

- Váček uložený pod játry ,
- **Collum, Corpus,**
- **Fundus**
- **Ductus cysticus přivádí**
- **žluč do žlučníku**
- Obsah **: asi 50 ml žluči**
- Ukládání a zahušťování žluči,
- **/ resorpce vody z žluči /**
- **Stěna: Tunica mucosa**
- **/ sliznice /**
- **Tunica muscularis**
- **Tunica serosa x t. adventitia**

Biliární (žlučníková) kolika

- **Příčina : Cholecystolithiasis - žlučníkové kameny**

- Nejčastěji : cholesterolové nebo pigmentové / bilirubin /

- Velmi **bolestivý záchvat** při ucpání žlučových cest žlučovým kamenem
- např. po tučném jídle , po stresu , obesita apod.

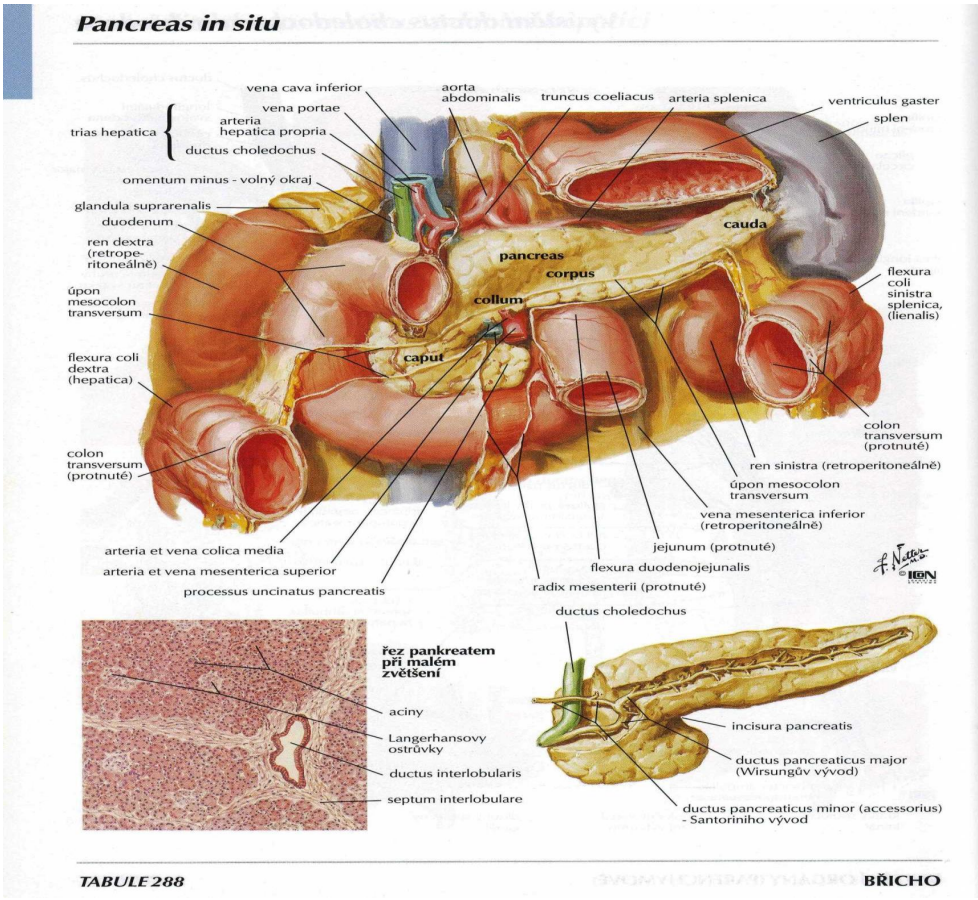
Pankreas

3 hlavní části:

Caput , (Collum), Corpus
Cauda pancreatis

2 vývody :
Ductus pancreaticus major
Ductus pancreaticus accesorius,

Exokrinní část a endokrinní část pankreatu

Langerhansovy ostrůvky

- Reprezentují **endokrinní** část pankreatu
- Počet u člověka : 0,5 – 1,5 milionu.
- Nejvíce zastoupeny : corpus a cauda pancreatis, základ. stavba :
- **Trámčitý epitel** , kapiláry
- V ostrůvku se vyskytují buňky :

- **A – buňky – glukagon, / zhruba 20 % /**
- **B - buňky – inzulin , amylin / zhruba 80 % /**
- **D- buňky – somatostatin**
- **PP – buňky** - pankreatický polypeptid

